

מדינת ישראל

משרד החינוך

המינהל הפדגוגי

ג' סיון, תשפ"ד
9 יוני, 2024
מס' סימוכין: 2000-1061-2023-0000503

נוהל התאמות לאוכלוסיות תלמידים ייחודיות – תוכנית הברריות הגמישה

תוכנית הברריות הגמישה מאפשרת לבתי הספר גמישות רבה בארגון הלמידה ובהתאמתה ללומדים בכיתה ההטרוגנית, תוך מתן בחירה, מגוון דרכי למידה וחלופות שונות ליישום הידע. מהלך זה שם דגש על הקניה של ידע, מיומנויות יסוד, כגון למידה עצמאית, ניהול זמן, ועבודת צוות.

לצד ההזדמנויות שמהלך זה טומן בחובו, הוא עשוי להשפיע באופן שונה על קבוצות תלמידים בעלות מאפיינים ייחודיים, הזקוקות למגוון מענים בכיתות ההטרוגניות וההומוגניות (כיתות חנ"מ, כיתות אגף חינוך ילדים, נוער בסיכון ועוד). לפיכך, על הצוות החינוכי להתאים את דרכי ההוראה, הלמידה וההערכה עבור אוכלוסיות תלמידים ייחודיות.

ההתאמות מכוונות בראש ובראשונה לתהליכי ההוראה והלמידה בדגש על חיזוק מיומנויות באופן מובנה ומתפתח המלווה באימון ובהנחיה מפורשים לקידומן.

כמו כן, במסמך זה יפורטו ההתאמות במסגרת תוכנית הברריות הגמישה לאוכלוסיות הייחודיות המפורטות כדלקמן:

ככל ובספטמבר יחולו עידכונים מעטים בהתאמות באחריות בית הספר להיכנס לאתר ולהתעדכן

כללי

- מרכיבי הציון במקצועות מורשת, חברה ורוח- ניתן לאפשר גמישות בכלל מרכיבי המקצוע בארגון הלמידה לאורך י-י"ב (הבחנות חיצוניות במרכיב הבחינה במקצועות ההומניים בחלק של 35% בלבד)
- שיגור משימה- טרם שליחת המשימות (ציונים) על הצוות החינוכי לוודא כי מוצו התהליכים הפדגוגיים עם התלמיד/ים, ובמידת הצורך ניתן להשהות שיגור משימה ולאפשר לתלמיד להתחיל מחדש את המשימה או משימה חלופית במועד חדש, ורק אז לשגר את ציונו של התלמיד. ניתן לשגר ציון של חלק מהתלמידים שהשתתפו בהכנת המשימה.
- עם זאת, יובהר כי מועד שיגור ציונים סופיים - יהיה בהתאם לסיום מיצוי התהליך הפדגוגי בבית הספר ובהתאם ללוחות הזמנים שיקבעו על ידי אגף הבחינות עבור כל מועד.

חינוך מיוחד

מאפייני האוכלוסייה:

- תלמידים עם זכאות לשירותי חינוך מיוחדים בהתאם להחלטת ועדה לפי חוק חינוך מיוחד, תשמ"ח-1988 הניגשים לבחינות הבררות, בהתאם לפירוט הבא:
- תלמידים בכיתה לחינוך רגיל הזכאים לסל מוסדי – יש לפעול בהתאם להנחיות אגף לקויות למידה והפרעות קשב.
 - תלמידים בכיתה לחינוך רגיל הזכאים לסל אישי/מסלול 07
 - תלמידים בבתי ספר לחינוך מיוחד ובכיתות חינוך מיוחד בבתי ספר רגילים
 - תלמידים עם מוגבלות בשמיעה (קוד 60) הלומדים בכיתה לחינוך רגיל, עם זכאות לסל אישי ללא זכאות לאפיון מוגבלות נוסף או עם זכאות לאפיון מוגבלות נוסף בשכיחות גבוהה ברמת תפקוד גבוהה (לקות למידה קוד 58- רמת תפקוד 1-2, הפרעות התנהגותיות

מדינת ישראל

משרד החינוך

המינהל הפדגוגי

ורגשיות- קוד 55- רמת תפקוד 1-2, משכל גבולי- קוד 51 רמת תפקוד 1, הפרעות נפשיות-
קוד 57 רמת תפקוד 1) – אם נדרשות התאמות נוספות להתאמות הניתנות בגין
המוגבלות בשמיעה, יש לפעול בהתאם להנחיות אגף לקווים למידה.

פירוט ההתאמות:

משימות מבוקרות

תלמידים הזכאים לשירותי חינוך מיוחדים שיגלו קשיים בביצוע משימות הביצוע המבוקרות - יוכלו
במידת הצורך לבצע אותן עם התאמה בדרישות.
המורה יוכל לבחור עבור תלמיד הזכאי לשירותי חינוך מיוחדים משימה שונה מזו שנבחרה לכלל הכיתה
בהתאם לצורך ייחודי של תלמיד/ים בכיתה והתאמתו לתלמיד/ה.

היבחות בבחינות חיצוניות

- התלמידים המפורטים לעיל, לרבות תלמידים עם מוגבלות בראיה, יהיו זכאים להתאמות בהתאם
להחלטה של ועדת התאמות מחוזית/ ועדת ערעורים עליונה/ הצוות הרב מקצועי בבית הספר,
בדומה למבחנים אחרים שהם מבצעים למעט היבחות במבחן מותאם. **בבחינות בהיקף של 70%**
על-פי המתווה הישן יתאפשר מבחן מותאם.
- תלמידים עם מוגבלות בשמיעה (תלמידים עם חומרת מוגבלות ברמה ב'-ג' או תלמידים בכיתות
חנ"מ חרשים מסוג 11) יקבלו בנוסף לכך גם ההתאמה של מבחן בית ספרי.
במסגרת תוכנית הלימודים המותאמת יקבע המפמ"ר גם את מתווה הבחינה ואת הכללים
לכתיבתה ע"י ביה"ס. המבחן הבית ספרי יכתב בהתאם לתוכנית הלימודים המותאמת לתלמידים
עם מוגבלות בשמיעה, יאושר ע"י המפמ"ר ויבדק בביה"ס.
תלמידים הזכאים להיבחן במבחן בית ספרי שיבחרו להיבחן במבחן החיצוני הרגיל, יקבלו תוספת
של 10 נקודות לציון הבחינה החיצונית.
תלמידים עם חומרת מוגבלות ברמה א' אינם זכאים למבחן בית ספרי. התלמידים נבחנים בבחינה
הרגילה בתוספת 10 נקודות.
ההנחיה לעיל חלה על בחינות עפ"י המתווה הישן (70%) ועל בחינות עפ"י המתווה החדש (35%).

ילדים ונוער בסיכון

מאפייני האוכלוסייה:

תלמידים הלומדים בבתי ספר, כיתות ותכניות השייכים לאגף ילדים ונוער בסיכון הינם תלמידים על רצף
הסיכון והנשירה ממערכת החינוך המאופיינים בפערים לימודיים חברתיים וכלכליים. כל אלו יוצרים
לעיתים תחושת אי מסוגלות וחוסר אמונה ביכולתם. הנחת היסוד היא כי פערים לימודיים אלה הם
תוצאה של מהלך ונסיבות חייהם ואינם מעידים על יכולותיהם האובייקטיביות של התלמידים.
הוראה מותאמת לצורכי התלמידים תסייע להם לצמצם את הפערים ולרכוש את המיומנויות הנדרשות כדי
להגיע להצלחה לימודית במסגרת תכנית הברגרות הגמישה.

מדינת ישראל

משרד החינוך

המינהל הפדגוגי

פירוט ההתאמות:

משימות מבוקרות

- המורה יוכל לבחור עבור כל תלמיד משימה שונה בהתאם לצורך ייחודי של תלמידים בכיתה והתאמתו לתלמיד/ה.
- היבחנות בבחינות חיצוניות
- תלמידים יידרשו להיבחן בבחינות החיצוניות בהבחנות רגילה למעט תלמידים הזכאים להתאמות מתוקף החלטה של ועדה מחוזית.

לקויות למידה והפרעת קשב

מאפיין האוכלוסייה:

תלמידים עם חשד ללקויות למידה או הפרעת קשב, תלמידים עם לקויות למידה או הפרעת קשב הלומדים בחינוך הרגיל, לרבות תלמידים אשר היו זכאים לתמיכה מסל השילוב המוסדי בחטיבת הביניים ותלמידים עם מוגבלות בשמיעה עם חשד ללקות למידה או עם לקות למידה ו/או הפרעות קשב הלומדים בחינוך הרגיל (*פירוט מלא נמצא בחוזר הנהלים להתאמות).

מוקדי הקושי של תלמידים עם לקויות למידה והפרעת קשב הם ברכישת ידע כמו גם ביכולת שלהם לבטא את הידע הנרכש. המטרה העיקרית העומדת אל מול מערכת החינוך היא לסייע לתלמיד להיות לומד עצמאי הממצה את יכולותיו. לשם כך יש חשיבות להקניה ותרגול של מיומנויות למידה הנדרשות לשם הצלחה.

התאמות מכוונות בראש ובראשונה לתהליכי ההוראה והלמידה בדגש על חיזוק מיומנויות באופן מובנה, מתפתח באופן המלווה באימון ובהנחייה מפורשים לקידום.

אולם, במקביל להקניה ותרגול של מיומנויות הלמידה יתכנו מצבים בהם נדרש שימוש בדרכי פיצוי נוספות שיסייעו לעקוף חסמים הנובעים ממקור הקושי במהלך הלמידה השוטפת בשיעור ובתהליכי ההערכה.

פירוט ההתאמות:

משימות מבוקרות

- משימות אישיות ושיתופיות – התוצר הסופי שיוגש יעמוד בדרישות כמו מכלל התלמידים.

היבחנות בבחינות חיצוניות

- ההתאמות בהיבחנות במסגרת מבחנים חיצוניים במקצועות רוח, חברה ומורשת הן: הארכת זמן הבחינה ב- 25%, הגדלת שאלון הבחינה, השמעה/הקראת שאלון הבחינה, הקלדה, מבחן בעל-פה.
- התאמות ברמה 2 ו-3 יינתנו על ידי ועדה מחוזית או מל"ל
- אין בחינה מותאמת במקצועות רוח, חברה ומורשת לתלמידים הנבחרים בהיקף של 35% במתווה החדש.
- הבחינה המותאמת תחול על התלמידים הנבחרים על בחינות בהיקף של 70% על פי המתווה הישן בלבד.

ההתאמות בהיבחנות יינתנו בדגשים הבאים:

- בתי ספר ברשויות מקומיות שבתכנית מ"לקויות ללמידה" – התאמות בהיבחנות בכיתה י' ברשויות בהן פועלת התוכנית "מלקויות ללמידה" (פעילה ראשונה ושניה) – הזכאות להתאמות תהיה רק בהתאם להחלטת מערך המל"ל המשתקפת במערכת הבגרויות

מדינת ישראל

משרד החינוך

המינהל הפדגוגי

- תלמידים בכיתה י' בבתי ספר ברשויות מקומיות שאינן בתוכנית "מלקויות ללמידה"- הזכאות להתאמות בהיבחנות תהיה רק בהתאם להחלטת ועדה פדגוגית או ועדת התאמות מחוזית והמשתקפת במערכת הברריות

בית ספר שבחר במתווה החדש (35%) ובהיבחנות בכיתה י' בבחינות חיצוניות במקצועות רוח, חברה ומורשת יגיש באמצעות מערכת הברריות בקשה לאישור התאמות לוועדה המחוזית **עד לתאריך ה- 01/01/25** בעבור מקצועות רבי המלל ובמידה ומעוניין ניתן להגיש בקשות עבור כלל המקצועות.

בתי ספר שימשיכו להיבחן על פי המתווה הישן (70%) יגישו באמצעות מערכת הברריות בקשות לוועדה המחוזית בעבור כלל המקצועות (עד לחודש יוני 2025) בהתאם לנוהל שיפורסם ככל שנה.

- התאמות בהיבחנות בכיתות יא' ויב'- יינתנו בהתאם להחלטת ועדה פדגוגית, מערך המל"ל, או ועדת התאמות מחוזית.

ילדים חולים בביתם

מאפייני האוכלוסייה:

תלמידים שהוכרה זכאותם על ידי משרד החינוך מתוקף חוק חינוך חנם לילדים חולים תשס"א- 2001 - תלמידים השוהים בביתם בשל מחלה במשך תקופה העולה על 21 ימים רצופים או חולים במחלה מתמשכת. תלמידים אלו זכאים למענה לימודי ו/ או טיפולי בביתם בהתאם להחלטת ועדה לפי חוק חינוך מיוחד.

פירוט ההתאמות :

משימות מבוקרות:

- מתן משימות שונות בהתאם למאפייני התלמיד מבין המשימות המקוונות הקיימות.

היבחנות בבחינות חיצוניות

- תלמידים חולים בביתם הזכאים לשירותי חינוך מיוחדים יקבלו את ההתאמות בהתאם לסוג המוגבלות ותפקוד התלמיד.
- תלמידים חולים בביתם הזכאים להתאמות בשל מאפיינים נוספים כגון: לקות למידה, הפרעת קשב, עולים חדשים, ילדים ונוער בסיכון וכד', יהיו זכאים להתאמות ככל תלמיד אחר.

מדינת ישראל
משרד החינוך
המינהל הפדגוגי

עולים חדשים

מאפייני האוכלוסייה:

- תלמידים עולים חדשים ותושבים חוזרים ([בהתאם להגדרה בחוזר המנכ"ל](#)) מתמודדים עם אתגרים רבים:
- השפה העברית עבור העולים הינה שפה חדשה המקשה על יכולת הביטוי וייצוג הידע שלהם.
 - השלמת פערים לימודיים במקצועות הלימוד השונים והיכרות עם מקצועות חדשים.
 - אתגר חברתי בגין השוני התרבותי, הרגשי והחברתי.

פירוט ההתאמות:

משימות מבוקרות

תלמידים עולים יוכלו לבצע את כל [המשימות המבוקרות עם התאמה בדרישות](#).

המורה יוכל לבחור עבור תלמיד משימה שונה (מתוך משימות הביצוע המקוונות) מזו שנבחרה לכלל הכיתה בהתאם לצורך ייחודי של תלמיד/ים בכיתה.

עבור תלמידים ברמה ב' וג' ניתן להגיש את המשימות בשפת אם ובלבד שבמוסד החינוכי מלמד מורה בתחום הדעת, אשר דובר השפה.

החל מתשפ"ו:

- המשימות הגנריות יתורגמו ל 3 שפות (רוסית, צרפתית, אנגלית)

בחינות חיצוניות

- באתרי המפמ"רים יפורסמו לשימוש המורים המבנה, המסגרת והכללים המותאמים לבחינות עולים.
- יש לאפשר לתלמידים עולים/ תושבים חוזרים את כלל ההתאמות לעולים בהתאם לחוזר מנכ"ל ולסיווג העולה בהתאם לרמה.
- בהתאם לחוזר מנכ"ל לא תינתן תוספת ניקוד לתלמידים עולים/ תושבים חוזרים בהערכה חלופית (30%) במידה והתלמיד ייבחן בבחינה חיצונית רגילה בעברית יקבל תוספת נקודות ע"פ הרמה.

טבלה מרכזת התאמות

אוכלוסיות ייחודיות	משימות מבוקרות	בחינות חיצוניות
חינוך מיוחד	- תלמידים שיגלו קשיים בביצוע המשימות המבוקרות יוכלו במידת הצורך לבצע אותן עם <u>התאמה בדרישות</u>. - המורה יוכל לבחור משימה שונה מזו שנבחרה לכלל הכיתה בהתאם לצורך ייחודי של תלמיד/ים בכיתה.	- ינתנו התאמות בדומה למבחנים אחרים שהם מבצעים, למעט מבחן מותאם. בבחינות בהיקף של 70% על-פי המתווה הישן תתאפשר בחינה מותאמת. - תלמידים עם חומרת מוגבלות ברמה ב' או תלמידים בכיתות חנ"מ חרשים מסוג 11 זכאים להתאמות בדומה למבחני בגרות אחרים שהם מבצעים כולל ההתאמה של מבחן בית ספרי. המבחן ייכתב בהתאם לתוכנית הלימודים המותאמת לתלמידים עם מוגבלות בשמיעה. במסגרת תכנית הלימודים המותאמת יקבע המפמ"ר גם את מתווה הבחינה ואת הכללים לכתיבתה ע"י ביה"ס. הבחינה תאושר ע"י המפמ"ר ותיבדק בביה"ס. תלמידים הזכאים להיבחן במבחן בית ספרי שיבחרו להיבחן במבחן החיצוני הרגיל, יקבלו תוספת של 10 נקודות לציון הבחינה החיצונית. ההנחיה לעיל חלה על בחינות עפ"י המתווה הישן (70%) ועל בחינות עפ"י המתווה החדש (35%). - תלמידים עם חומרת מוגבלות ברמה א' אינם זכאים למבחן בית ספרי.
ילדים ונוער בסיכון	ניתן יהיה לבחור משימות שונות עבור תלמידים הלומדים בכיתה אחת.	תלמידים יידרשו להיבחן בבחינות החיצוניות בהבחנות רגילה למעט תלמידים הזכאים להתאמות מתוקף החלטה של ועדה מחוזית.
לקויות למידה והפרעות קשב	משימות אישיות ושיתופיות-התוצר הסופי שיוגש יהיה בהתאם לדרישה מכלל התלמידים.	התאמות בהיבחנות במסגרת מבחנים חיצוניים במקצועות רוח, חברה ומורשת זהות להתאמות שניתנו בבחינות החיצוניות במתווה הישן של ה- 70% למעט מבחן מותאם.

מדינת ישראל

משרד החינוך

המינהל הפדגוגי

אין בחינה מותאמת במקצועות רוח, חברה ומורשת לתלמידים הנבחרים בהיקף של 35% במתווה החדש. הבחינה המותאמת תחול על התלמידים הנבחרים על בחינות בהיקף של 70% על פי המתווה הישן בלבד.		
- ינתנו התאמות בהתאם לסוג המוגבלות ותפקוד התלמיד. - תלמידים הזכאים להתאמות בשל מאפיינים נוספים כגון: לקות למידה, הפרעת קשב, עולים חדשים, ילדים ונוער בסיכון וכד', יהיו זכאים להתאמות שנקבעו.	- הגשת משימות באופן אישי- ככל שיידרש. - מתן משימות שונות בהתאם למאפייני התלמיד מבין המשימות המקוונות הקיימות	ילדים חולים בביתם
- באתרי המפמ"רים יפורסמו לשימוש המורים המבנה, המסגרת והכללים המותאמים לבחינות עולים. - יש לאפשר לתלמידים עולים/ תושבים חוזרים את כלל ההתאמות בהתאם לחוזר מנכ"ל ולסיווג העולה בהתאם לרמה. - בהתאם לחוזר מנכ"ל לא תינתן תוספת ניקוד לתלמידים עולים/ תושבים חוזרים בהערכה חלופית (30%) במידה והתלמיד ייבחן בבחינה חיצונית רגילה בעברית יקבל תוספת נקודות ע"פ הרמה.	<u>נעשו התאמות בדרישות לתלמידים עולים ותושבים חוזרים</u>. - המורה יוכל לבחור משימה שונה מזו שנבחרה לכלל הכיתה בהתאם לצורך ייחודי של תלמיד/ים בכיתה. - עבור תלמידים ברמה ב' וג' ניתן להגיש את המשימות בשפת אם ובלבד שבמוסד החינוכי מלמד מורה בתחום הדעת, דובר השפה - החל מתשפ"ו המשימות הגנריות יתורגמו ל 3 שפות (רוסית, צרפתית, אנגלית)	עולים חדשים

בברכה,

אלה מוזס

מנהלת אגף על יסודי

רח' דבורה הנביאה 2, ירושלים; 9510402 טל' 073-3931725/6/9 פקס 073-3931730 |

شارع دبوراهننبينة 2, اورشليم-القدس, 9510402 هاتف 073-3931725/6/9 فاكس 073-3931730 | www.edu.gov.il

מסמך זה עלול להכיל מידע המוגן לפי חוק הגנת הפרטיות – מוסרו שלא כדין עובר עבירה